

Vehkaoja Nummenpään kylässä Nurmijärvellä

Aika	keskiviikko 6.5.2020 klo 9:30-14:50
Paikka	Vehkaoja kiinteistöillä 543-409-1-9, 543-409-3-61 ja 543-409-3-3 Nummenpään kylässä Nurmijärvellä. Tarkastellut uomaosuudet on rajattu karttaliitteeseen.
Läsnä	Anu Tyni, ympäristösuunnittelija, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus
Taustatiedot	<p>Etelä-Suomen aluehallintovirastossa on vireillä ASM Kiviainespalvelun ympäristön-suojelulain ja maa-aineslain mukainen lupahakemus kallion louhintaan, louheen murskaukseen, betonijätteen käsittelyyn ja ylijäämämaiden hyödyntämiseen kiinteistöllä 543-409-1-38. ASM Kiviainespalvelun toiminta-alueelta on tarkoitus johtaa hulevesiä Vehkaojan ylimpään läntiseen sivu-uomaan ja siitä edelleen Vehkaojan pääuomaan. Vehkaojan ylin läntinen sivu-uoma saa alkunsa Näpinsuon pohjoispuolelta ja pääuoma Kassakummun taajama-alueen eteläpuolelta.</p> <p>Maastokäynnillä arvioitiin uomien luonnontilaisuutta ja ominaispiirteitä toiminta-alueen vaikutusalueella.</p>

Havainnot

Yhteenveto havainnoista

Maastokäynnin perusteella Vehkaojan ylin läntinen sivu-uoma ja sen pääuoma ovat karttaliitteeseen rajatuilta osuuksiltaan luonnontilaisia (vihreä raja) noroja. Norojen uomat ja niiden reunavyöhykkeet ovat vesilain 2 luvun 11 §:n nojalla suojeltavia luontotyyppisiä. Vesilaki suojelee myös luonnontilaisen kaltaisia osuuksia (kartalla sininen raja). Lähteisyyttä on Leikontien ja läntisen sivu-uoman välisellä alueella sekä pääuomassa useassa eri kohtaa, erityisesti Koiviston tilan kohdalla ja heti sen jälkeen. Lähteisyys ja lähteet tulisi vielä erikseen tarkemmin selvittää ja rajata lähteet suojavyöhykkeineen kartalle.

Vehkaojan ylin läntinen sivu-uoma

Vehkaojan ylin läntinen sivu-uoma uoma alittaa Leikontien rummussa. Leikontien länsipuolella uoma on suoristettu, mutta luonnontila palautumassa karttaan rajatulla alueella (sininen raja).

Leikontien itäpuolella uoma on luonnontilainen noin 370 metrin matkan Leikontieltä peltoaukealle (kartalla vihreä raja). Tällä osuudella uoma on vesilain 2 luvun 11 §:n nojalla suojeltu noro. Uoma kulkee Leikontien vieressä jyrkkäreunaisessa laaksossa. Vaikka noron itäpuolella on tehty hakkuita noin 20-30 vuotta sitten, on noron rantavyöhykkeet jätetty hakkaamatta ja puusto osin järeääkin. Suojavyöhykettä on molemmin puolin noroa noin 10-20 metriä, paikoin enemmänkin. Suojavyöhyke noudattaa itäpuolella korkeuskäyrää ja länsipuolella Leikontien linjausta.

Puusto on sekapuustoa mm. kuusta, harmaaleppää, koivua ja haapaa. Noro on kirkasvetinen.

Osuuden ylä- ja keskiosalla uoma on savi-/hiesupohjainen ja sitä ympäröivä reunavyöhyke osin lehtoa. Leikontien ja uoman välisessä rinteessä on lähteisyyttä, jopa avovesipintaisia lähteitä/lähde. Myös tihkupintoja löytyy. Uoma mutkittelee ja muodostaa rantakoveroita. Sen virtausnopeus, leveys ja syvyys vaihtelevat. Keskimäärin uoma on noin puoli metriä leveä. Uomassa on maapuita ja runsaasti muuta puuainesta. Osuuden keskivaiheilla uoma on erittäin monimuotoinen: noro hajoaa useaksi pieneksi uomaksi muodostaen särkkiä, saarekkeitä ja juoluoita.

Osuuden alaosa on hiekka-/sorapohjainen, ja uomassa on pieniä pudotuksia ja kiviä. Uoma mutkittelee, ja virtausnopeus ja syvyys vaihtelevat enemmän kuin osuuden yläosalla. Uomassa ja sen rantavyöhykkeellä on runsaasti maapuita ja jonkin verran lahoppua, minkä takia alaosa on erittäin vaikeakulkuinen. Luonnontilainen osuus päättyy pellon laidassa kulkevaan tiehen.

Uoma on osuuden 1 ja 2 välisellä peltoalueella suoristettu, joten osuutta ei tarkasteltu.

Vehkaojan pääuoma

Osuuden alussa noin 70 metrin matkalla pääuomassa näkyy vanhan perkauksen merkkejä, lähinnä perkausmassaa puron reunoilla, mutta sittemmin uoma on tältä osin luonnontilaistunut/muuttunut luonnontilaisen kaltaiseksi (sininen rajaus kartalla). Uoman ylittää metsäautotie, jonka alitse uoma kulkee rummussa.

Peratun osuuden jälkeen uoma on luonnontilainen, eikä perkauksen merkkejä ole enää havaittavissa. Uoma mutkittelee, ja sen vesi on kirkasta. Sivu-uomaan verrattuna uoman vesimäärä, syvyys ja leveys kasvavat, mutta virtausnopeus on hitaampi maanpinnan tasaisuudesta johtuen. Uoman vesimäärät vaikuttavat tasaisilta, sillä suurista virtaamahuipuista ei näy merkkejä. Uoma on savipohjainen ja kulkee noin metrin syvyydessä leveyden ollessa 1-2 metriä. Uoman länsipuolella on pääuomasta kuroutuneita juoluoita sekä lähteisyyttä. Uomassa ja sen lähialueella on maapuita ja muuta puuainesta. Uoman ympäristössä on tehty hakkuita noin 20-30 vuotta sitten. Suojapuustoa on jätetty uoman reunavyöhykkeelle paikoitellen 10-20 metriä molemmin puolin. Paikoin uoman reunalla on säästetty järeitkin puita, mm. kuusia ja haapoja. Kenttäkerroksen kasvillisuudessa on mm. rentukkaa, valkovuokkoa ja sananjalkaisia.

Metsäauton tien jälkeen puron reunavyöhykkeen 20-30 vuotta sitten tehdyt hakkuut ovat heikentäneet puron luonnontilaa. Isokokoiset puut puuttuvat tässä kohdin kokonaan. Uoman luonnontila on kuitenkin säilytetty, ja puuston varjostusvaikutus palautumassa puuston kasvaessa. Joitakin lahoppuita on myös säilytetty. Noron virtaus on rauhallinen ja uoman mutkittelu voimakasta. Mutkat ovat hyvin jyrkkiä, ja ne muodostavat pieniä niemiä alueelle. Hirvet ja kauriit ovat liikkuneet puron reunalla useissa eri kohdissa.

Lähellä Koiviston tilan liittymää uoma muuttuu kivikkoiseksi. Heti liittymän jälkeen puron pituuskaltevuus kasvaa merkittävästi, ja puro laskee jyrkkäreunaiseen laaksoon. Puron eri kokoisista kivistä muodostuvassa uomassa on pudotuksia, voimakkaasti virtaavia osuuksia sekä varsinaisia koskipaikkoja. Kivien pinnalla on runsaasti vesisammalia, ja uoman pohja vaihdellen soraa/hiekkaa. Rantavyöhyke on sammalpeitteinen, kostea, upottava ja lähteikköinen. Vesi on edelleen kirkasta. Uoman reunalla on kaksi kaivoa Koiviston tilan kohdalla. Ennen seuraavaa lännestä laskevaa sivu-uomaa, uoman virtausnopeus pienenee. Uoma mutkittelee ja on syvä

uurtunut ja savipohjainen. Uomassa ja sen ympäristössä on jonkin verran laho-
puuta. Puusto on pääosin järeää kuusta ja kenttäkerros sammalta. Rantapenke-
reellä on kauriin jälkiä.

Pellon kohdalla uoman reunavyöykkeellä on järeitä kuusia ja jonkin verran laho-
puustoa. Uoma kulkee loivarinteisen laakson pohjalla. Uoman pohja on edelleen
savea. Alimman lännestä tulevan sivu-uoman jälkeen uoma muuttuu maatalousalu-
eiden puroksi, jonka rantavyöhykkeen kasvillisuus on ruohovartista ja pensaikkoa
mm. pajua ja tuomea. Idän puoleisen pellon reunat ovat eroosioherkkiä. Peltoalu-
een kohdalla uomaan on rakennettu säätöpato.

Itse uoma on kuitenkin säilyttänyt luonnontilaisuutensa. Uoma mutkittelee, siinä
on kiviä ja pieniä putouksia ja sen pohja on paikoitellen hiekkaa/soraa. Uoma on
matalareunainen ja kapea, noin puolesta metrillä metriin.

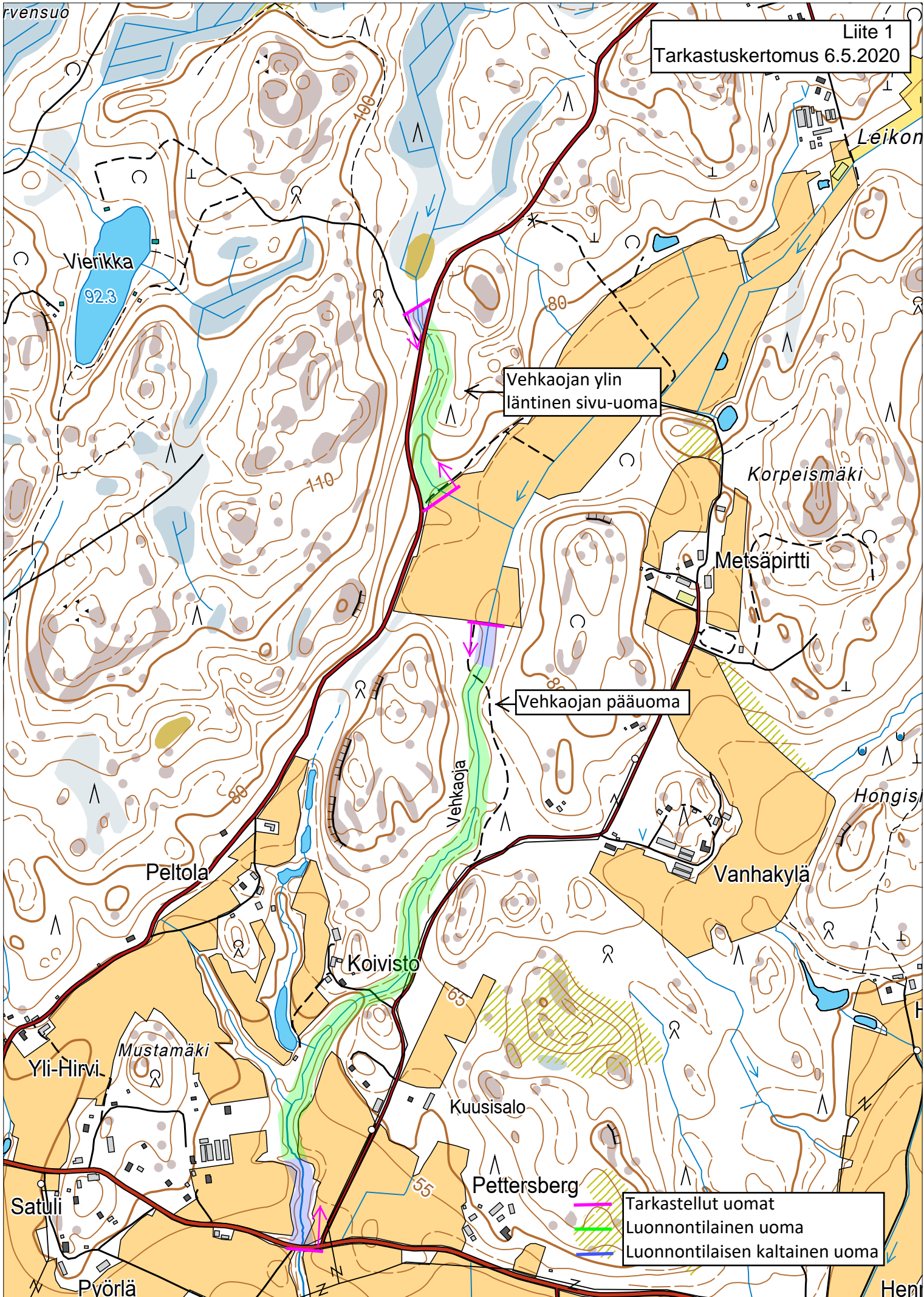
Ympäristösuunnittelija

Anu Tyni

LIITTEET

Maastokartta 1:10 000

Kuvia maastokäynniltä 6.5.2020

Vehkaojan ylin
läntinen sivu-uoma

Vehkaojan pääuoma

Tarkastellut uomat
Luonnontilainen uoma
Luonnontilaisen kaltainen uoma

Vehkaoja ylin läntinen haara Leikontien ja peltoaukean välissä

Noro Leikontieltä päin.

Noron alaosa on sorapohjainen.

Noron alaosalla on runsaasti maapuuta ja lahoppuuta.

Vehkojan pääuoma peltoaukean ja Nummenpäätien välissä

Suoristettua, luonnontilaisen kaltaista osuutta.

Uoman mutkittelua ja reunavyöhykkeen kasvillisuutta keskiosalla.

Pääuoman keskiosan virtaama on rauhallinen.

Ennen kivikkoista osuutta mutkat ovat erittäin jyrkkiä ja muodostavat niemiä.

Uoman kivikkoista osuutta Koiviston tilan kohdalla.

Uoman pohjan soraikkoa kivikkoisella osuudella.

Uomaa alaosa juuri ennen peltoaluetta.

Peltoalueen luonnontilaisen kaltaista uomaa.